

Sor került a XI. zsinat 2. ülészakára

Szöveg és fotó: Horváth-Bolla Zsuzsanna

Budapest – 2019. február 22-ére hívták össze a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) XI. zsinatának 2. ülészakára a tanácskozó testületet az Üllői úti székházban. Az alábbiakban részletes tudósításunk olvasható.

Róm 5,2 alapján tartott áhítatában **Krámer György** országos irodaigazgató amnéziás, tanácstalanul álldogáló, tapogatózó, ködöt szurkáló, bizonytalan, frusztrált és feszült egyházként írta le az MEE-t, majd feltette a valóban fontos kérdéseket: Vajon tudjuk-e, mit akarunk, s meg tudjuk-e azt tenni? Van-e egyértelmű sarokpontunk? Tudjuk-e, kiben bízunk, mi felé igyekszünk, merre kellene menni? Miért nem vagyunk egységesek, miért nem cselekszünk közösen? Hangsúlyozta, hogy szabad utunk van a kegyelmes Istenhez, és túl minden mélységen és szakadékon békességben, reménységben, a kegyelemre támaszkodva mehetünk tovább.

Az első ülést **Hafenscher Károly**, a zsinat lelkészi elnöke vezette. Elfogadták a XI/1. ülészak jegyzőkönyvét, majd ismertették a beadványokat.

A zsinati elnökség beszámolóját a vetésforgónak megfelelően **Abaffy Zoltán**, a zsinat nem lelkészi elnöke tartotta. Elmondta, hogy az elmúlt zsinat óta összeült az új országos presbitérium (OP) és az egyház bizottságai. A zsinati tanács Révfülöpön tartotta alakuló ülését, áttekintették az elvégzendő feladatokat, az előttük álló ciklus ütemezését. A felszólaló szomorúan jelezte, hogy a zsinati tagoktól sajnos egyetlen témajavaslat sem érkezett a következő időszakra.

Ezután a bizottságok beszámolója következett. **Tengölics Márta**, a törvényelőkészítő bizottság elnöke, **Orosz Gábor Viktor**, a teológiai bizottság elnöke és **Tölli Balázs**, az ügyrendi bizottság elnöke mondták el beszámolójukat.

Kondor Péter püspök és **Szabó Szilárd** lelkész javasolták Az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvény módosításáról szóló nyolcadik napirendi pont általános vitájának levételét a napirendről, melyet a zsinat elfogadott.

A második ülést **Ittész András**, a zsinat nem lelkészi alelnöke nyitotta meg, majd elhangzottak az MEE XI. zsinata által megválasztott vezető tisztségviselők székfoglalói.

Hafenscher Károly székfoglalójában elmondta: jó reménységgel indul a zsinati tagoktól kapott feladatok megoldására, de vannak aggodalmát kifejező kérdései. Túlélünk vagy élünk, helyben járunk vagy előrelépünk, indulunk? – vetette fel. Hat éve változási tervről beszélt, most korszakváltást kért új vágányokkal, új utakkal, új szerelvényekkel, új célokkal. Ehhez ő nem tud motivációt adni, ehhez az egész egyház akarata, szándéka, tevékeny életakarása kell, sokkal több Szentlélek-hívó imádsággal. Mi csak medret áshatunk vagy tömhetünk, de a megújulást a Szentlélek adja.

Az idők jelei – ahogy rámutatott – korszakváltást mutatnak. Látjuk, hogy a népegyház, a segélyen élő egyház képe szertefoszlik. Az egyház ismertetőjele az élet és nem a túlélés, a járás és nem a helyben járás. Kairosz van, a lehetőség ideje, hogy magunk vegyük kézbe a

jövönket, és elkezdjük az új reformációt. Sok jó jel, kezdeményezés és szándék van. Az egyház szervezeti egyszerűsítése szükséges, érdekek és érzelmek nélkül, de ehhez a közös szándék nélkülözhetetlen. Hozzátette, hogy létszamarányos, működő szervezet kell hat év múlva, mert rendszerszerű hibák vannak.

A zsinat lelkes elnöke kitért arra is, hogy meg kell teremteni a feltételeket arra, hogy ne vesszenek el a vándorló híveink, különösen a tanulókorosztályok. Az evangélikus arculat ügyes kommunikációjára van szükség. Történelmi, szociológiai, számaránybeli helyzetünk miatt nekünk kell ökumenikus dialógusokat kezdeményezni, amire stratégiai feladatként kell tekinteni. A másokért és nem a másokból élő egyház képe fontos. Erős hátteret kell alapítani a teológiai, illetve munkatársképzésre. Felvetette, hogy a zsinat maga válhatna az egyház egységének jelképévé, ezt összetartásával, a tagok fokozottabb egymásra figyelésével, konstruktivitással lehetne megmutatni.

Hafenscher Károly azzal zárta gondolatait, hogy a magunk előtt látható egyház nem választható el a láthatatlantól. Ne engedjük eltávolodni a kettőt. Egy szent, egyetemes és apostoli egyházat vallunk. Ez nem egy kis egyesület, hanem világméretben gondolkodó. Nem divattanításokon tájékozódó, hanem apostoli. „Uram, újítsd egyházadat, és kezd rajtam” – szólított fel az ének szavaival az elnök.

Abaffy Zoltán székfoglalója az *Összeforrva szeretetben egy közös test tagjai* címet viselte. Elmondta, hogy a népszámlálás 2011-ben szomorú eredményt hozott: fogy az evangélikusok száma, 214 ezren vagyunk, de fogy a magyarság is, országunk lakossága jelenleg 9,7 millió fő. Ma megközelítőleg 85 ezer fő fizet egyházfenntartói járulékot. A rendszeresen templomba járók száma 50-60 ezer fő. Feltette a kérdést: vajon miért nem jó egyházunk missziói munkája? Miért nem eredményes? Miért nem tudtuk a missziói munkaágot átszervezni? Reményét fejezte ki, hogy a missziói bizottság, a missziói központ és a gyülekezeti és missziói osztály összefogva hatékony lépéseket fog tenni a jövőben e téren. Méltatta azokat a kérdéseket, amelyeket az előző zsinat lerendezett, így például a lelkesi életpályamodell bevezetését. Ez egyfajta faltörő kos volt, mert a jogi személyiség szabályozásának kérdését is magával hozta. Fontos kérdésként említette az egyház szerkezeti egyszerűsítésének megkerülhetetlenségét, melyet alulról, a gyülekezetek szintjéről kell indítani, végigtekintve az egész szerkezeten. Ha kész a korszerű egyházszerkezeti modell, akkor az egyházkormányzás kompetenciamodelljét is elő kell majd venni. Abaffy Zoltán azzal zárta gondolatait, hogy ő csak csapatmunkában tud dolgozni, és azt kérte, hogy legyünk újra egy csapat, dolgozzunk együtt egyházunk javára.

Fabiny Tamás elnök-püspök Jézus főpapi imájára utalva a „Hogy mindnyájan egyek legyenek” mottót választotta. Krisztus egyházának látható egységén kell munkálkodnunk, mondta, utalva Pál apostol Galata levélbeli (3,28), határozott útmutatására: „*mindnyájan egyek vagytok Krisztus Jézusban.*” Pál itt a közösségi karaktert hangsúlyozza: nincsen zsidó, görög, szolga, szabad, férfi, nő, hanem mindnyájan egyek. Hitvallások alapján valljuk az egyház egységét, amely Krisztusban áll fenn. Társadalmi határokat áthidalva jöttek létre az első gyülekezetek, s a mai társadalomban korunk egyházának is a megbékélés közösségeként kell jelen lennie, semmiféle megkülönböztetés, antiszemitizmus, roma- vagy idegenellenesség nem tolerálható. Minden ember személyi méltóságának megőrzését képviseljük, a megbékélés evangéliumát hirdetjük. Sem a nemzet szakralizálása, sem az identitás globalista feloldása nem az egyház útja. A vallásszabadság és az emberi, nemzeti, kisebbségi jogok védelmében kell felszólalnunk – mondta, majd kitért azokra a sikeres gyűjtésekre, amelyeknél egy

emberként mozdult meg egyházunk, például az iraki vagy a nigériai keresztények megsegítésére.

A püspök rámutatott, hogy az ókorban komoly gond volt a társadalmi különbség szolga, rabszolga és szabad ember között. Ma is vannak valódi különbségek a társadalomban, de gyülekezeteink felmutathatják, hogy az apostoli példát akarjuk követni, mert az oltárnál egymás mellett térdelhet a nagyvárosi polgár és a vidéki roma vagy a hajléktalan. „Nem teszünk különbséget ember és ember között, síkra kell szállni az emberi jogok mellett. Hitünk lényegéből fakadó kötelesség ez a modern rabszolgaság minden formája ellen. Fel kell emelni szavunkat az etikus gazdaság mellett, amely az embert szolgálja” – szólított fel Fabiny Tamás, majd a férfiak és nők közötti különbségre áttérve elmondta, hogy Krisztus tanítványai között már ott vannak a nők, a feltámadás első tanúiként és bizonyágtévként. Már ekkor egyenlőség volt a nemek között. Hiányként említette, hogy bár sok női gyülekezeti tagunk van, a vezető testületekben mégis szinte csak férfiak vannak. Van hová fejlődünk e téren.

„A házasság intézményének válsága idején fontos, hogy a társadalomban, politikai életben, állami kezdeményezésekben megjelenik a családok támogatása. Nekünk a lelki sérültek, széthulló családok védelmében is fel kell emelni szavunkat. Nyíltan kell a szexuális visszaélések tekintetében is beszélni, ebben zéró toleranciát hirdetünk. Oda kell figyelni az áldozatok hangjára, de az elkövetőknek is pasztorális segítséget kell nyújtani” – nyomatákosította az egyházi elöljáró.

Az elnök-püspök bőséggel nevezett meg feladatokat a következő hat évre, s beszédében aláhúzta: „Csakis a Szentírásen tájékozódva, teológiai alapokon láthatunk ehhez. A Biblia hívó és engedelmes tanulmányozása meghatározza állásfoglalásainkat, társadalmi jelenlétünket. Ha megerősödünk a Krisztushoz tartozás örömeiben, akkor lehetünk az ő tanítványai az egyházban és tanúi a világban.”

Próhle Gergely országos felügyelő székfoglalójában feladatként jelölte ki a múlt, jelen és jövő hangsúlyainak tanulmányozását. Emlékeztette az egybegyűlteket, hogy a múltban élt lelkészek életének dokumentumait őrizzük, de ez nem csak azért fontos, hogy az utókor számára eltegyük őket. Az Evangélikus Országos Gyűjteménnyel és a Luther Kiadóval közösen jó lenne összegyűjteni az elmúlt évtizedek igehirdetéseit, társadalmi mozgalmat elindítva ezzel. Érdekes lenne látni, hogy egy-egy nehéz év húsvétján miről prédikáltak lelkészeink. Javasolta, hogy a tényfeltárási munkát is folytassuk, de a kötetek megjelenésének időpontja világosan látható legyen, és ki kell tűzni, mi az az időpont, amikor elmondhatjuk, hogy ennek a feladatnak a végére jutottunk.

Megállapította, hogy ugyanakkor a jelen mindig az intézmények működtetése, a gyülekezetek állapota, infrastruktúrák fenntartása, s az állammal kötendő szerződés üzenete az, hogy milyen önképpel lépünk be ezekbe a tárgyalásokba. Pontosán tudnunk kell, hogy mit akarunk kérni, mit szeretnénk, ha támogatnának hagyománytiszteletből, jövőbeli reménységből. A jelennel kapcsolatos gondolkodás képessé tesz a célok megfogalmazására, és e mentén olyan célokat kell kitűzni, amelyekre a hívek jó szívvel adakoznak, nagyobb áldozatkészséget mutatnak.

A jövőhöz kapcsolódik az oktatási ösztöndíjak létrehozása, melyek kapcsán az országos felügyelő hangsúlyozta a személyesség fontosságát: egy olyan rendszert kell kitalálni, mely érvényesíti az odafordulást, és megkérdendők a személyek. Mindig legyen valaki, aki egy

ügyért felel. Az ügyvitel professzionalizmusáért meg kell erősíteni az országos irodát, a jogi és a szakmai munkát.

A harmadik ülésen **Aradi András**, a zsinat lelkészi alelnöke elnökletével került sor az evangélikus kórház ügyének megtárgyalására. Kondor Péter diakóniáért felelős püspök tájékoztatójában áttekintést adott az elmúlt évtizedek erőfeszítéseiről e téren. Demográfiai változások, a krónikus betegállítási igények indukálják a mostani lépéseket – mondta. – Több rehabilitációs, hospice- és ápolási igényt kielégítő szolgáltatásra lenne szükség. Egységes kommunikációra, külső és egészségügyi ellátási szakértők bevonására van szükség.

A püspök megerősítette, hogy a kórházprojektet a diakónián belül kell megvalósítani. A nemzetközi jó gyakorlatokhoz illeszkedve fekvőbeteg-, nappali kórházi, otthoni és infokommunikációs ellátások integrált szolgáltatási modelljének kialakítása a cél, mely az Evangélikus Diakónia számára országos továbbképző és tudásközponttá is válhat. A létesítendő egészségügyi intézményben célként az evangélikussághoz méltó, magas minőségű szolgáltatás nyújtását nevezte meg. Az egyház egy egészségügyi szakmai szempontból kiemelkedő színvonalú kórházat akar megépíteni, mely gazdaságosan és hosszú távon fenntartható módon működik, és nem köt észszerűtlen kompromisszumokat az alacsony beruházási keret szorításának engedve. Az elvárt minőség elérése érdekében a tervezés során kiemelt szerepet kell biztosítani az ellátási folyamat, a szolgáltatói és kiszolgáltatók és az informatikai támogatás megtervezésére. A célok között szerepel továbbá a hajléktalanokra is kiterjedő egészségügyi ellátás az intézmény területén.

Kezdeményezés indul annak érdekében, hogy az állam nagyobb anyagi szerepet vállaljon a kórház kivitelezésében, mivel az MEE jelenleg nem tud többletforrást biztosítani, továbbá a szűkös határidők módosítására is szükség van.

Kondor Péter diakóniáért felelős püspök részletesen elemezte a következő stratégiai lépéseket, majd a testület az általa javasolt zsinati határozatot egyhangúlag elfogadta.

A negyedik ülésen Abaffy Zoltán vezetésével, Pröhle Gergely előterjesztésével *A Magyarországi Evangélikus Egyház vagyongazdálkodása – tőkekihelyezés mértékének meghatározása az országos presbitérium által kiválasztott letét- és vagyongazdálkodó szervezetekhez* címszóban összefoglalt napirendi pontot tárgyalták meg. A megszületett határozat lényege szerint a napi likviditáshoz szükséges összeg plusz tíz százaléka feletti egyházi vagyon válik befektethetővé.

Számos felszólaló ingatlanbefektetésekben, ingatlanfejlesztésben, az oktatási és diakóniai intézmények támogatásában látta volna a tartalékalap megfelelő felhasználását. Abaffy Zoltán elnök arra figyelmeztetett, hogy a pénzügyi befektetési politikát a zsinat már korábban kezdeményezte, ezután választották ki a vagyon- és letétkezelőt, majd létrehoztak egy szabályrendeletet a végrehajtásról. Ez alkalommal a mérték meghatározása volt a tárgyalás témája.

Az ötödik ülésen terítékre került a javaslat az MEE és Magyarország Kormánya között megkötendő szerződés tartalmi előkészítésére. Pröhle Gergely nézete szerint a tervezet és a hozzá kapcsolódó országos irodai, testületi munka célja nem elsősorban az anyagi igények felmérése, egyfajta újabb „projektlista” összeállítása, hanem azoknak a stratégiai terveknek a konszenzusra törekvő megfogalmazása, amelyek egy – reménység szerint – nagy horderejű dokumentumban egyházunk népe és a többségi társadalom felé is világosan megfogalmazza

az MEE szolgálatának céljait, irányait az előttünk álló évtizedben. A legfőbb kérdés az, miként tudjuk az evangélikus szerződést egyházunk missziós céljaihoz, hagyományaihoz igazítani, s miként tudjuk azt az egyházi közvélemény által minél inkább elfogadottá tenni.

A szándék egy olyan megállapodás megkötése, melynek céljait a legtöbb esetben konszenzus övezi vagy legalábbis egyházunk népének nagy többsége támogatja. Az esperesi kar megszólítása után – akik az elmúlt hónapok során egyházmegyénk gyülekezeteivel és intézményeivel már megvitatták a leírtakat –, az országos iroda illetékes osztályai és a bizottságok előkészítő munkája nyomán, az OP döntését követően az előkészítés jelenlegi stádiumában a tárgyalási mandátum stratégiai és általános irányairól hozott határozatot a zsinat.

A hatodik ülésen Hafenscher Károly elnökletével, **Fábri György** egyházkerületi felügyelő előterjesztésében az MEE gazdasági önállósodásának stratégiája kérdését tárgyalták a zsinat 17/2016. (XI.18.) számú határozata alapján. „Tanulmányozva a gyülekezetek adakozási áldozatvállalását, kiderült, hogy az egyházfenntartásra híveink adakozási kedve igenis jelentős. Ez egy teológiailag megalapozott és lutheránus örökség, hogy mi magunk szeretnénk fenntartani az egyházat. Az államtól pedig rendezett körülmények között joggal várunk el támogatást különböző projektekre, hiszen híveink maguk is adófizető emberek” – mutatott rá Fábri György, aki részletes vizsgálatainak, statisztikai felmérésének számadatait ismertette a zsinattal. Az egyes részleteiről és egészében is megszavazott határozatot végül elfogadták.

Az Aradi András elnökletével tartott hetedik ülésen Fabiny Tamás és Pröhle Gergely beszámolt a *Láthatóan evangélikus – A Magyarországi Evangélikus Egyház stratégiai prioritásai 2014–2017* című stratégiai anyag megvalósulásáról, valamint további feladatokat jelöltek ki a zsinat 14/2017. (XI.24.) számú határozatának figyelembevételével.

Felsorolták a stratégiai munka projektjeinek konkrét eredményeit a stratégiai prioritások öt pontjával kapcsolatban, úgymint az önkéntesség és szolidaritás, a lelkészi szolgálat támogatása, hálózatoság, fenntarthatóság és hivatásszerűség. Leszögezték, hogy a folytatás nem egy újabb stratégiában rejlik, hanem a folyamatok továbbvitelét a struktúra-munkacsoport munkájának zsinatunk által is határozatban szorgalmazott folytatásában, a kormánnyal való kétoldalú megállapodás előkészítésében és a megállapodás megkötésében, valamint a gyülekezetek fókuszba helyezésében látják.

A kilencedik ülésen Ittész András elnökletével Hafenscher Károly a zsinat elé terjesztette azt a javaslatot, hogy 2020 az MEE-ben az úrvacsora éve legyen. Hitünk központi kérdésével egy éven át lelkészi munkaközösségekben, gyülekezetekben, egyházmegyékben, egyházkerületekben, intézményekben, országos rendezvényeinken foglalkozhatunk – ennek elfogadásáról döntött a zsinat.

A határozat ökumenikus vonatkozása, hogy 2020 a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus éve is egyben, amelyet ezúttal hazánkban rendeznek meg. Hangsúlyozták a református egyházzal folytatott párbeszéd felelevenítésének fontosságát is, különös tekintettel arra, hogy bár teológiailag ellentét áll fenn e kérdésben, mégis úrvacsorai közösséggel élhetünk. Májusra kidolgozott cselekvési tervet tárnak majd a zsinat elé.

A tizedik ülésen Aradi András vezetésével az elektronikus szavazás és jelenlétnyilvántartás bevezetésének általános kérdéseit mutatta be Tölly Balázs, az ügyrendi bizottság elnöke.

Az utolsó, tizenegyedik ülésen **Mirák Katalin** előterjesztésében a tényfeltáró bizottság éves jelentése került a zsinat elé. Ennek értelmében a *Háló* című sorozat harmadik kötete a Luther Kiadóval történt egyeztetés szerint 2019 májusára készül el, és terv szerint az egyházi könyvbemutatón kívül az ünnepi könyvhéten (Budapest, 2019. június 13–17.) is bemutatják majd. A jelentéshez kapcsolódó határozatot a zsinat módosítással elfogadta.

Zárszót mondott Hafenscher Károly. A következő zsinati ülészekre május 31-én kerül sor.